

COMUNICACIÓ NÚM. 14 EXPERIÈNCIA	TÍTOL COMUNICACIÓ I ara què? Un pont entre l'escola i la societat
INSTITUCIÓ Equip PAIRE. Conselleria d'Educació i Cultura de les Illes Balears	AUTOR/A Joana Maria Martorell Jordi Escandell

La immigració no és una situació nova a les illes Balears. Des de sempre ha estat terra d'acollida i, per tant, als nostres centres educatius ha anat arribant gent de procedència diversa, majoritàriament d'altres comunitats de l'Estat, però també d'altres països. El que sí que ha significat un canvi, sobretot en els darrers anys, ha estat la quantitat en què arriba la immigració i també el fet que abans es concentrava sobretot a les àrees costaneres i ara, en canvi, se n'ha generalitzat la localització i se n'ha diversificat l'origen.

La incorporació d'alumnat de distintes procedències i edats, en qualsevol moment del curs escolar, afecta no sols l'organització dels centres educatius, sinó també el currículum, ja que la confluència social d'una realitat plurilingüe, multicultural i pluriètnica obliga tots els membres de la comunitat educativa, i especialment el professorat, a reflexionar i a actualitzar els objectius de l'educació intercultural. Fruit d'aquest procés de reflexió que ens ha dut la diversitat cultural, hem d'extreure les conclusions que ens permetran una millora de la pràctica educativa, factor imprescindible per a la renovació pedagògica permanent.

Un pla d'acolliment és una bona eina de reflexió per desenvolupar les actuacions necessàries, facilitar el tractament de les diferents cultures de la mateixa manera i potenciar la integració social i la capacitat de l'alumnat per aprendre a viure en contextos culturalment diversos i, així, preveure les necessitats que van sorgint al llarg del curs i poder-hi respondre.

Un pla d'acolliment ha de ser la xarxa de serveis i actuacions que una comunitat que rep població immigrada posa a disposició dels ciutadans, tant dels que arriben com dels que formen part de la comunitat receptora.

Una bona acollida, una bona integració, i la garantia que tothom ha de tenir les mateixes possibilitats i oportunitats, són elements que han de contribuir a conformar una societat més cohesionada, plural, respectuosa, oberta al món i arrelada a la pròpia realitat cultural.

Fruit de l'experiència acumulada a través dels tallers de llengua i cultura que es posaren en funcionament el curs 1999-2000, i també de les mesures PIE (projectes d'intervenció educativa) que s'iniciaren també per al curs 2002-2003, neix un Programa d'acollida, integració i reforç educatiu (PAIRE) format per tota una sèrie d'accions, mesures i programes que són l'instrument necessari per fer front a l'atenció de la diversitat cultural creixent als nostres centres, cada cop més complexos i plurals.

Tot aquest conjunt de mesures ens serviran per prevenir situacions de conflicte reforçant per una part els nouvinguts i per l'altra la comunitat d'acollida.

Les famílies amb fills en edat escolar necessiten una rebuda càlida i acollidora i és aquí on apareix el servei educatiu de mediació. L'objectiu d'aquest mediador o mediatra és atendre l'alumnat immigrant que acudeix a les oficines d'escolarització en els terminis ordinaris de matrícula o fora del temps d'inscripció ordinària i fer el seguiment de la incorporació de l'alumnat al centre educatiu, per tal que aquestes famílies siguin acollides i ateses adequadament per la comunitat educativa. Els motius familiars per iniciar un procés migratori són diferents i generen una vivència de la nova situació que condiona les relacions de la família en l'àmbit intern; de la família en l'àmbit social, i de l'infant o jove amb referència a la nova situació escolar i a la relació amb els companys i companyes.

El primer pas és acollir la família nouvinguda al sistema educatiu de les illes Balears. La família acudeix a l'oficina d'escolarització per matricular el seu fill o filla i és aquí quan apareix el mediador o mediatra per informar sobre l'oferta educativa, les característiques dels centres sostinguts amb fons públics, el dret que té la família d'elegir centre i el deure d'escolaritzar els menors.

Aquesta primera acollida es farà sempre que sigui necessari en la llengua de la família nouvinguda a través del servei d'interlocució, presencial o telefònic. El fet d'ajudar a poder comunicar-se en la pròpia llengua facilita aquesta tasca acollidora.

Primer fem una entrevista inicial exhaustiva per tal de recollir dades referents a l'escolarització prèvia de l'infant, al context sociofamiliar i a aspectes essencials relatius a la salut personal que puguin tenir alguna repercussió o incidència en el bon desenvolupament de la tasca als centres docents. A partir d'aquesta entrevista i amb la informació dels fills i filles passam a sol·licitar plaça a l'oficina d'escolarització. Quan tenim el centre assignat informam la família sobre on està situat el centre escolar amb l'ajuda d'un mapa, si escau, i la documentació necessària per formalitzar la matrícula. Contactam via telefònica amb el centre docent per concretar el

dia i l'hora de l'acollida de la família al centre educatiu i la formalització de la matrícula de l'infant per poder informar-ne la família, i per saber el nom de la persona que atindrà la família. Després lliuram la carpeta d'acollida amb una carta de benvinguda i tota la documentació en la llengua de la família nouvinguda i en català. Comentam la documentació, que inclou un fullet amb les característiques del sistema educatiu de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, tot comparant-lo amb el sistema educatiu de procedència. També lliuram un altre full informatiu de l'estatus legal, història, domini lingüístic, etc. de la llengua catalana. I també hi ha una guia de conversa i un diccionari visual.

Es valora si és necessari fer l'acompanyament al centre i en cas afirmatiu es comunica a la família. En cas negatiu, enviam per correu electrònic al centre educatiu assignat la informació recollida a l'entrevista inicial amb la família nouvinguda, per tal que es prepari l'acollida de l'alumne juntament amb l'adjudicació de plaça. En aquest cas ens acomiadam de la família i ens asseguram que ha entès la informació que se li ha donat.

Durant aquesta acollida és molt important saber escoltar. A vegades es detecten necessitats que no són de l'aspecte educatiu, sinó d'altres àmbits (serveis socials, sanitat, ensenyaments de català, per a adults, etc.), i posam en funcionament la xarxa entre els serveis sanitaris, socials o altres.

Amb aquest servei educatiu de mediació aconseguim que les famílies se sentin realment acollides i, a més a més, reforçam tot allò que es fa al centre en aquest sentit, i al mateix temps regalam temps a les escoles, ja que la primera part de l'acolliment es fa des del servei i això implica que després el centre, que pot conèixer en alguns casos la situació que envolta l'alumne i la situació acadèmica de l'infant o jove, pot fer una acollida com cal.

Als quinze dies de la incorporació de l'alumne al centre es fa un seguiment del procés d'adaptació de l'alumne i és quan podem detectar alguna necessitat per part del centre educatiu.

Aquí comença a actuar l'equip itinerant de suport a l'alumnat que s'incorpora tardanament al sistema educatiu. Les funcions d'aquest equip són assessorar els equips directius dels centres, assessorar el professorat de l'aula d'acollida i de l'aula ordinària que ha d'atendre l'alumnat nouvingut en matèria de didàctica de segones llengües i convivència intercultural, detectar les necessitats de formació del professorat que atén aquests alumnes i contribuir a la recollida i a la difusió de material i recursos didàctics adients per a una acollida i atenció educativa millors a l'alumnat estranger. Al mateix temps, per fer el seguiment d'experiències innovadores iniciades o proposades per alguns centres per a una avaluació i generalització posteriors, si escau.

Institut de Ciències de l'Educació Josep Pallach

Tel.: (34) 972 41 87 02 - (34) 972 41 87 03 - Fax: (34) 972 41 82 47

simposi.ice@udg.edu

<http://www.udg.edu/simposiice>

Els centres també podran gaudir dels tallers d'interculturalitat, que tenen com a objectiu que l'alumnat pugui acostar-se de manera lúdica a manifestacions culturals del nostre país, o d'altres països.

Som conscients que una bona acollida, una bona integració i la garantia que tothom ha de tenir les mateixes possibilitats i oportunitats, són elements que han de contribuir a conformar una societat més cohesionada, plural, respectuosa, oberta al món i arrelada a la pròpia realitat cultural.